

MANAGEMENTUL ACHIZIȚIILOR DIN BUGET ÎN BȘ USARB

MANAGEMENT OF BUDGETARY ACQUISITIONS IN BS USARB

Elena CRISTIAN¹

Abstract: *The article analyzes the process of acquisition during five years (2014-2018) made in the USARB Scientific Library. The acquisitions from the budget have a special importance for the library collection by covering the information needs according to the fields of studies by collaborating with the university teachers.*

Keywords: *acquisition management, acquisitions, collection development, budget, collections, BS USARB, public acquisition plan, suppliers, budget expenditures*

Scopul general al sistemului achizițiilor din buget este dedicat pentru satisfacerea deplină a necesităților informaționale complexe ale studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și altor categorii de utilizatori. Managementul achizițiilor de documente este orientat spre îmbunătățirea continuă a activităților din cadrul procesului de achiziție (prin cumpărare) realizat în parteneriat cu cadrele didactice, nemijlocit implicate în procesul de achiziții, ținându-se cont de planurile de studii, contabilitatea USARB și furnizorii.

Dezvoltarea colecțiilor de resurse informaționale se axează pe reprezentativitate și diversitate în achiziții, schimb interbibliotecar național și internațional, donații, proiecte și activități editoriale proprii, se specifică în Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Științifice a USARB, 2017-2022.

În Legea cu privire la biblioteci (2017), Art. 30. Dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă aliniatul (3) Bibliotecile sunt obligate să-și dezvolte colecțiile de documente prin achiziționarea de titluri din producția editorială curentă, precum și prin completarea retrospectivă.

Achiziția este procurarea de bunuri, executare de lucrări sau prestare de servicii pentru necesitățile unei sau mai multor autorități contractante, prin atribuirea unui contract de achiziție publică.

Departamentul de Achiziții Publice din cadrul USARB elaborează și actualizează, pe baza necesităților transmise de toate subdiviziunile, strategia de contractare și programul anual al achizițiilor publice. În **Planul de achiziții publice al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți** <http://usarb.md/achizitii-publice/>, se include și achiziția de cărți, reviste și ziare, unde se menționează suma estimată în lei, procedura de achiziție, perioada desfășurării procesului de achiziție publică.

Astfel, procesul de achiziție se referă la următoarele activități:

- Identificarea și centrarea atenției asupra necesităților informaționale ale comunității academice, contribuind la soluționarea acestora prin depistarea resurselor documentare (tradiționale și electronice);
- Investigarea continuă a nevoilor de studiu și cercetare ale utilizatorilor BȘ USARB în vederea unei achiziții cât mai eficiente;

---

¹ elena.cristian12@gmail.com

- Cercetarea planurilor și temelor de cercetare științifică; programelor de studiu, bibliografiilor din curriculumuri, bibliografiei ascunse din cărți și reviste;
- Analiza rapoartelor privind dotarea lectoratelor, depistarea resurselor informaționale didactice pentru disciplinele noi și a celor cu o acoperire informațională insuficientă;
- Prospectarea produsului editorial (planuri și cataloage editoriale, liste de stoc ale editurilor), a paginilor web ale editurilor din RM și străinătate, cataloagelor online ale bibliotecilor, librăriilor virtuale, bazelor de date, informațiilor de la târgurile de carte și prezentărilor de cărți și selecția calitativă a resurselor bibliografice;
- Redactarea Ofertelor de achiziții, coordonarea lor cu catedrele universitare și președintele Consiliului Științific al BȘ USARB;
- Identificarea și selectarea resurselor bibliografice aplicând Politica de dezvoltare a resurselor informaționale în conformitate cu procesul educațional și de cercetare al USARB;
- Sintetizarea informațiilor privind dezideratele utilizatorilor și ale bibliotecarilor din *BiblioFolder* (fișierul Cerințe Neonorate) pentru completarea curentă și retrospectivă;
- Analiza sugestiilor și a necesităților utilizatorilor pentru achizițiile solicitate prin Formularul online *Propuneri achiziții* pe pagina Web: <http://www.libruniv.usarb.md/index.php/ro/servicii/propuneri-pentru-achizitie>

Printre elementele care contribuie în mod semnificativ la creșterea importanței achizițiilor pentru succesul bibliotecii pot fi următoarele:

- Îmbunătățirea calității colecțiilor tipărite, de materiale AV;
- Abonarea la baze de date și asigurarea accesului la resurse electronice relevante;
- Creșterea și reînnoirea în mod constant al colecțiilor;
- Păstrarea unui echilibru calitativ și cantitativ care să asigure fondului un profil enciclopedic și un caracter unitar, ținându-se cont de profilul colecțiilor;
- Acoperirea infodocumentară a disciplinelor de studiu noi, a celor dotate insuficient, a temelor de cercetare științifică;
- Acoperirea multidisciplinară a procesului de studii din cadrul USARB, a surselor din planurile de studii ale facultăților; planurile activităților de cercetare și inovare; propuneri Achiziții, etc.;
- Crearea patrimoniului documentar care prezintă un mare interes științific și o valoare pentru evoluția științei și culturii instituționale;
- Achizițiile de carte, reviste, ziare și abonamente la resursele electronice din buget au un impact considerabil asupra colecției BȘ USARB.

Colecțiile Bibliotecii Științifice USARB, la 01.01.2019, constituie 1 008 018 u.m. în 309 116 titluri, valoarea totală fiind de 13 432 716,14 lei.

Scopul *acestui* studiu este de a prezenta activitatea de achiziție prin cumpărare pe parcursul a cinci ani.

Achizițiile anuale numără circa 10 000 documente în 4-5 000 titluri, în valoare de circa 750 000 - 800 000 lei. Cu regret, resursele financiare bugetare constituie doar 35-40%, celelalte fiind din donații și proiecte - se menționează în Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Științifice a USARB, 2017-2022.

Tendința de a achiziționa documente tipărite în cât mai multe titluri, în dezafoarea

numărului de exemplare, este o activitate prioritară a Bibliotecii în ultimii 10-15 ani. Constituirea și dezvoltarea colecțiilor este una din cele mai importante activități bibliotecare direct proporționale cu creșterea și diversificarea lor pe diverse suporturi informaționale.

În acești ani cheltuelile din buget au fost în total de peste 1 110 300,00 lei (Figura 1), din această sumă s-a realizat procesul de achiziție a cărților, abonamente la publicații seriale, abonarea la baze de date, ceea ce constituie 25-30 % din totalul achizițiilor. De menționat că achizițiile din buget au drept scop satisfacerea necesităților de studii, cercetare, servicii informaționale, ele se realizează conform planului de activitate în conlucrare directă cu cadrele didactice, șefii de catedre.

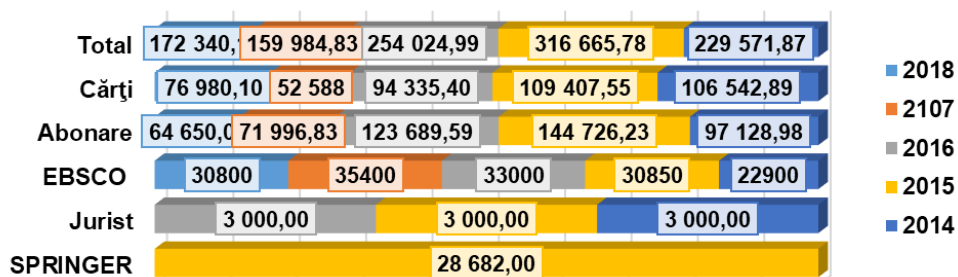

Figura 1. Cheltueli din buget 2018-2014

Din surse bugetare alocate anual se procură cărți pentru cele mai solicitate domenii din USARB. Se întocmesc listele necesare procesului de cumpărare (comenzi, conturi, demersuri etc.) fiind întocmite de către serviciul Dezvoltarea și prelucrarea resurselor informaționale în conlucrare cu bibliotecarii și managerii superiori ai bibliotecii. Se realizează și sintetizează informațiile privind dezideratele utilizatorilor și ale bibliotecarilor din BiblioFolder (fișierul Cerințe Neonorate) pentru completarea curentă și retrospectivă. Comenzile poartă semnătura directorului BȘ USARB, șefului de catedră, persoanei responsabile pentru predarea cursului. Decizia definitivă privind cumpărarea documentelor aparține Rectorului USARB. Diagrama prezentată, ne indică scăderea achizițiilor de carte din an în an. (Figura 2)

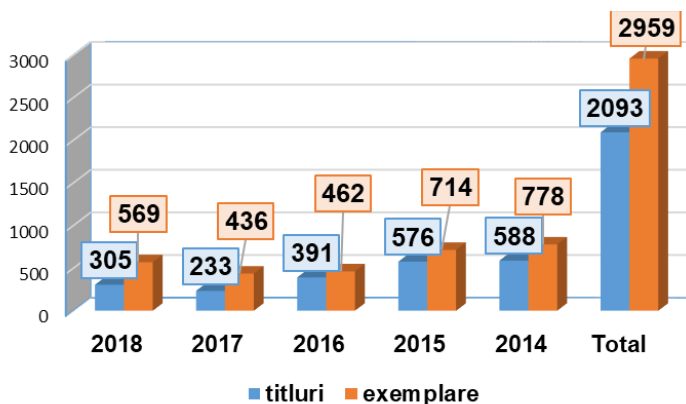

Figura 2. Cărți (titluri și exemplare)

Anual se face abonarea la publicații periodice din R.Moldova, România, Rusia, Ucraina pe profilul economic, juridic, pedagogic, psihologic, informatică, matematică, lingvistică, literatură etc., conform cerințelor înaintate de cadrele didactice USARB. (Figura 3)

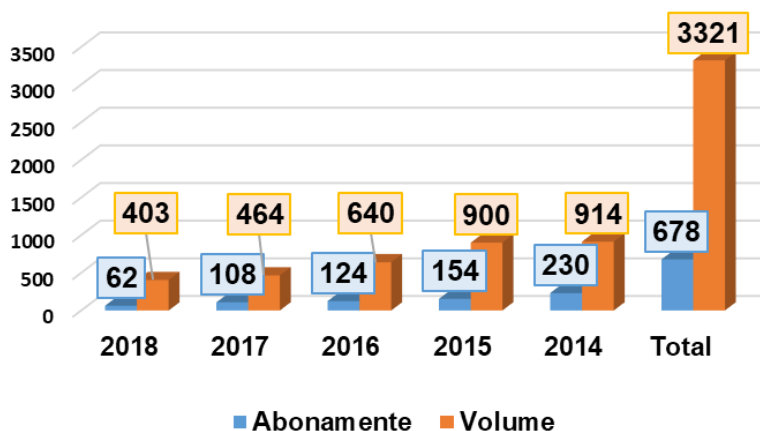

Figura 3. Abonamente

Cercetările din bazele de date sunt folosite în activitatea de învățare, cercetare și sunt apreciate de utilizator la justa lor valoare. *Evaluarea utilizării bazelor de date EBSCO confirmă popularitatea acestor resurse în mediul academic bălțean, în special în rândul profesorilor - cercetători, masteranzilor, doctoranzilor. Pe parcursul anului 2018 Serviciul de informare și cercetare bibliografică a oferit documente în regim DSI (Diseminarea Selectivă a Informației) peste 80 teme de cercetare pentru cadrul profesoral-didactic. Informația selectată/expediată prin e-mail este din diverse baze de date electronice, abonate de bibliotecă, inclusiv din bazele de date EBSCO - 565 titluri (5 044 pagini). Studenții și masteranzii, pentru a-și elabora lucrările de licență și masterat, apelează frecvent la aceste surse științifice, care pot fi consultate în toate sălile de lectură, Mediatecă, CD ONU, se subliniază în Raportul de activitate 2018, BȘ USARB. (Figura 4)*

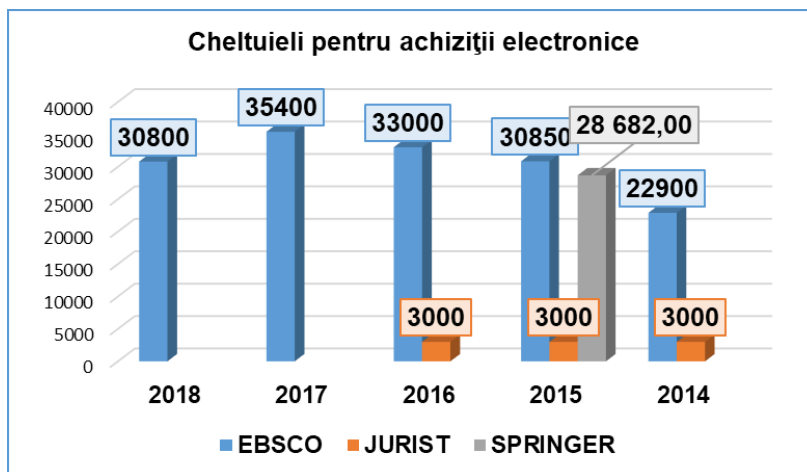

Figura 4. Cheltuieli pentru resurse electronice achiziționate

Cele mai mari achiziții de carte sunt în limba română. Timp de 20 au fost procurate cele mai multe documente în limba română, ceea ce forma 70 % din toate achizițiile. Astfel, în anul 2018 cărțile în limba română constituie 25% din colecția integrală.

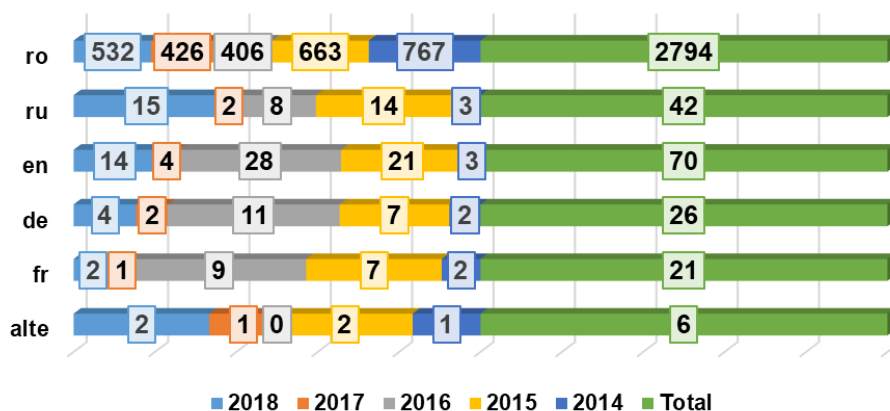

Figura 5. Achiziții per limbi

Tabelul 1. Achiziții după domenii CZU

Domeniile	Exemplare	Titluri
Științe și cunoaștere (0)	66	41
Filosofie. Religie (1/2)	90	65
Psihologie (159.9)	270	218
Științe sociale (35/36, 38/39)	161	113
Management. Economie (005, 33, 64/65)	266	210
Drept (34)	261	155
Educație (37)	240	217
Științele naturii (5, 502, 52, 55, 56)	26	12
Șt. teh. cal. șt. aplicate (004, 6, 62, 66/69)	98	91
Matematică/Fizică/Chimie (51, 53, 54)	19	14
Șt. Biologie/Agricultură (57/59, 63)	22	12
Medicină (61)	53	23
Arte. Sport (7)	137	117
Limbi. Lingvistică (80/81)	263	135
Literatură (82)	748	525
Istorie. Bibliogr. și studii (9/94, 929)	212	133

Geografie (91)	27	12
Total	2959	2093

BŞ USARB tinde spre un nivel global în dezvoltarea colecției de documente pentru a asigura o bază pluridisciplinară aprofundării studiilor universitare și cercetării, specializate pe profilul facultăților și domeniilor adiacente. Cele mai multe au fost achiziționate din domeniile literatură, 748 ex./525 tit., psihologie 270 ex./218 tit., Științe sociale 161 ex./113 tit., Management. Economie 266 ex./210 tit., etc.

Prețul mediu pentru cărți și publicații seriale variază, din vedem cel mai mare preț la cărți și publicații seriale este în anul 2016.

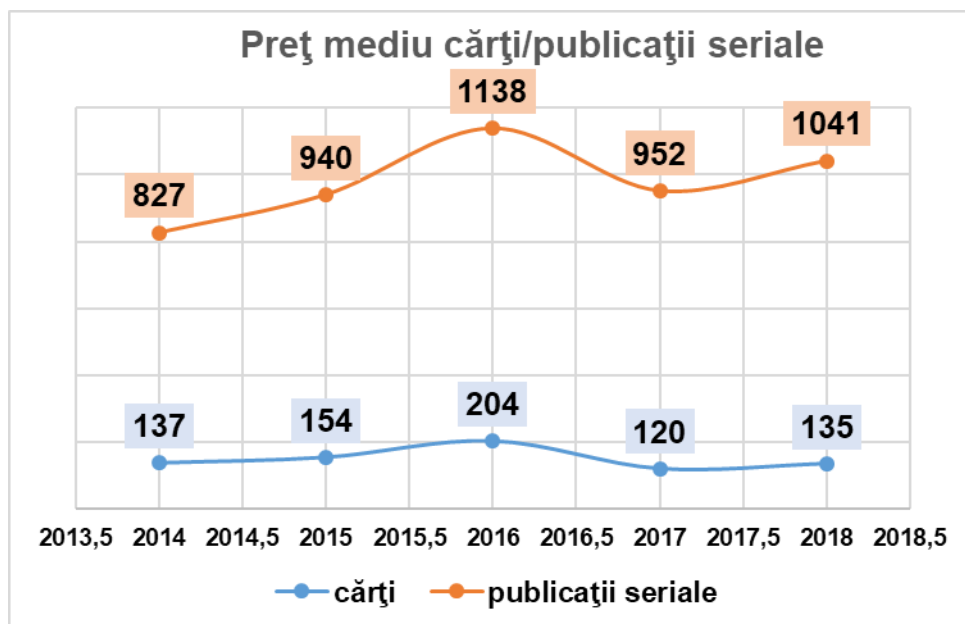

Figura 6. Preț mediu cărți/publicații seriale

Fiecare stoc achiziționat prezintă anumite informații ce trebuie cunoscute de către toți membrii comunității universitate. Utilizatorii sunt informați asupra noilor achiziții prin organizarea expozițiilor informative, prezentări, buletinul *Achiziții recente* <http://libruniv.usarb.md/index.php/ro/noutati/achizitii-recente>, rapoarte anuale, Biblioteca USARB în cifre http://libruniv.usarb.md/images/pdf/rapoarte_statistice/Biblioteca-in-cifre-2018.pdf, Măsurători și indicatori de performanță http://libruniv.usarb.md/images/pdf/rapoarte_statistice/Masuratori_si_indicatori_2018.pdf

Întreținem relațiile cu furnizorii bazate pe respect reciproc, corectitudine, responsabilitate și negocieri: Poșta Moldovei, MoldPresa, Mold-Didactica, Litera, Pro Noi, Cartier, ARC etc.

Persoanele care se ocupă de procesul de achiziție în bibliotecă au responsabilități de a gestiona procesul de achiziție prin identificarea, investigarea, cercetarea, analiza, selectarea *producției editoriale* curente, precum și retrospectivă, de recepționa și inspecta documentele achiziționate, managementul stocurilor, planificarea necesarului de documente.

Concluzii:

- Activitățile specifice achizițiilor prin cumpărare contribuie într-o măsură semnificativă la îmbunătățirea rezultatelor utilizatorilor BȘ USARB, la acoperirea necesităților de informare conform domeniilor de studii prin conlucrarea cu cadrele didactice universitare. Este important pentru bibliotecă să aibă o evidență exactă a cheltuielilor de achiziție și să gestioneze relațiile cu furnizorii într-un mod cât mai profesionist.
- Analiza colecției poate aduce informații despre modul în care sunt utilizate resursele financiare și modul în care sunt susținute investițiile, dovedit că bibliotecile furnizează colecții și servicii așteptate ca urmare a acestor investiții.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca Științifică. Raport de activitate 2014-2018* [online]. Univ. de Stat „Alec Russo”, Bibl. Șt., Centrul Managerial. Coord. E. HARCONIȚA. Red. L. MIHALUȚA, E. STRATAN. Bălți, 2014-2018.
2. *Politica de dezvoltare a colecțiilor Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți*. Coord. Elena HARCONIȚA, Lina MIHALUȚA, Elena STRATAN [et al.]. Disponibil: http://libruniv.usarb.md/images/pdf/strategii_politici/Politica_DC-USARB.pdf
3. *Strategia de dezvoltare a Bibliotecii Științifice a USARB, 2017-2022* [online]. Elab. Elena HARCONIȚA [et al.]. Disponibil: http://libruniv.usarb.md/images/pdf/strategii_politici/strategie_2017-2022.pdf